

Ο ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
ΤΗΣ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ.
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΙΣΤΟΛΟΓΙΟΥ

Νικόλαος Γ. Τσιρέβελος,
Δρ. Θεολογίας – 1^ο Λύκειο Ρόδου «Βενετόκλειο»

Εισαγωγή

- Οι θρησκείες ως φορείς πολιτισμού και εστίες ειρήνης

- Οι θρησκείες ως πηγή φανατισμού

Χαρακτηριστικά του σύγχρονου Μαθήματος των Θρησκευτικών

- Διαθρησκειακή αγωγή και επικοινωνία
- Γνώση και κριτική τοποθέτηση απέναντι στις θρησκευτικές αντιλήψεις
- Δυνατότητες του διαθρησκειακού διαλόγου
- Μελέτη του πολιτισμού

Στόχοι της διδακτικής προσέγγισης

Οι μαθητές/τριες

- να ανακαλύψουν τις χαρές και τις δυσκολίες της πολυθρησκευτικής συμβίωσης
- να πληροφορηθούν και να αξιολογήσουν τις πανανθρώπινες αξίες και τα ιδανικά κάθε θρησκείας
- να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα του διαθρησκειακού διαλόγου στην καλλιέργεια της ειρηνικής συνύπαρξης.
- να εμπνευστούν και να προχωρήσουν σε γόνιμες συνθέσεις και δημιουργίες, που καταλύουν κάθε μορφή φανατισμού και φονταμενταλισμού

Οι θεολογικές προϋποθέσεις του διαθρησκειακού διαλόγου

- Επίσημος διαθρησκειακός διάλογος μεταξύ των εκπροσώπων διαφόρων θρησκειών

- Διάλογος των κοινοτήτων που συνυπάρχουν σε έναν τόπο

Στόχοι του διαθρησκειακού διαλόγου

1) Συνεργασία σε θέματα κοινής αποδοχής και ενδιαφέροντος, όπως:

- η κοινωνική δικαιοσύνη και η ειρήνη σε τοπικό και οικουμενικό επίπεδο
- η οικονομική ανάπτυξη,
- τα ζητήματα βιοηθικής,
- η προστασία του περιβάλλοντος
- η αντιμετώπιση του θρησκευτικού φανατισμού και της θεμελιοκρατίας

2) Διάδοση των σκοπών του επίσημου διαθρησκειακού διαλόγου

στα μέλη των διαφόρων θρησκειών και καλλιέργεια των προϋποθέσεων για έναν διάλογο των κοινοτήτων

Προϋποθέσεις ενός γόνιμου διαλόγου

- Σεβασμός - καλή θέληση - νηφαλιότητα
- Ταπεινότητα - αγάπη - ειρηνικό πνεύμα
- Συνεργασία - ανταλλαγή απόψεων
- Έμπρακτη διακονία – αλληλοβοήθεια
- Ανάδειξη των πανανθρώπινων αξιών κάθε θρησκείας
- Αποφυγή θρησκευτικού συγκρητισμού

Εκπαίδευση με Ιστολόγιο

Η διδασκαλία μέσω εκπαιδευτικού ιστολογίου, στο οποίο είναι ενσωματωμένο πολυτροπικό υλικό, όπως videos, εικόνες, φωτογραφίες, κείμενα, ποιήματα, ύμνοι, μουσική συμβάλλει στη(ν):

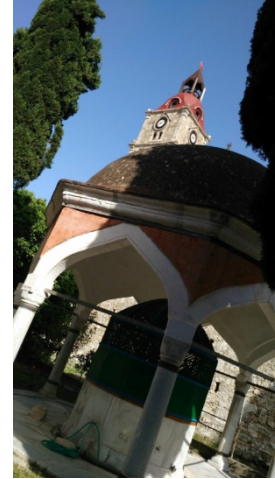
- Καλλιέργεια του ενδιαφέροντος των μαθητών/τριων
- Κινητοποίηση της δημιουργικότητά τους
- Ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας
- Συνεργασία και αλληλεπίδραση μαθητών/τριών μεταξύ τους και με τον διδάσκοντα
- Αξιολόγηση του Προγράμματος

Διδακτική πορεία – Δραστηριότητες

1^ο Στάδιο – Επίσκεψη στη Μεσαιωνική Πόλη

- Επίσκεψη και πρώτη επαφή των μαθητών/τριων με τα θρησκευτικά μνημεία

- Καταγραφή ερωτήσεων και προβληματισμών

2^ο Στάδιο – Μελέτη της ιστορίας των θρησκευτικών μνημείων και κοινοτήτων

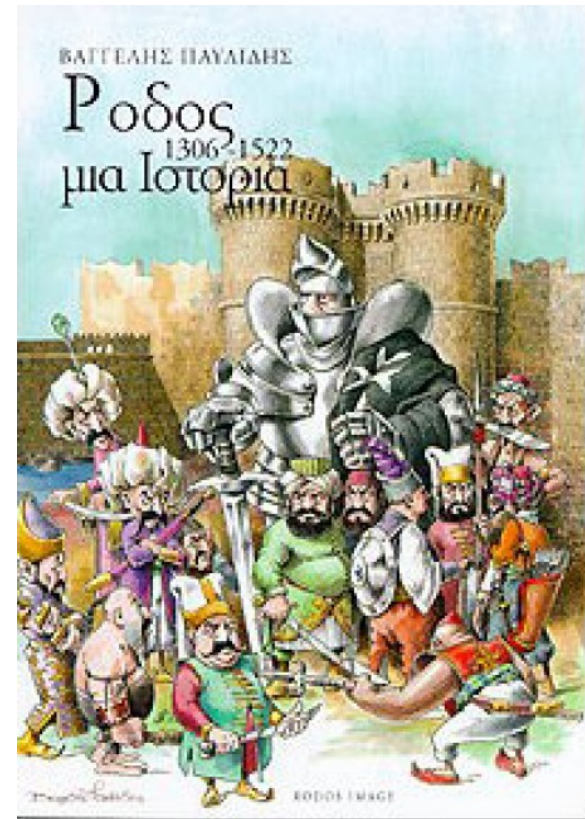
- Χωρισμός σε ανομοιογενείς ομάδες
- Επιλογή του θρησκευτικού μνημείου – επεξεργασία του υλικού
- Παρουσίαση της πρώτης έρευνας
- Δημοσίευση στο Ιστολόγιο

3^ο Στάδιο – Ο διαθρησκευτικός διάλογος των κοινοτήτων

Επεξεργασία διάφορων πηγών
(διηγήσεις, τραγούδια,
ζωγραφικά και καλλιτεχνικά
έργα)

Βασικά θέματα:

- Η καθημερινή ζωή στην πολυθρησκευτική συνύπαρξη – Δυσκολίες και χαρές
- Γνωριμία με γεγονότα και περιστατικά φιλίας, έρωτα, μεικτών γάμων, συγκρούσεων, αλληλεγγύης
- Κριτική τοποθέτηση

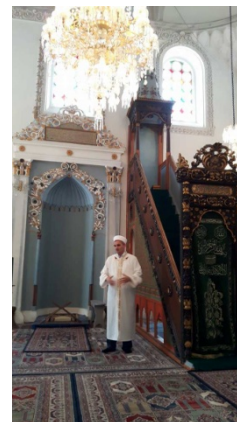

4ο Στάδιο – Συνάντηση με εκπροσώπους των θρησκευτικών κοινοτήτων

- Συνεντεύξεις
- Γνωριμία με τις σύγχρονες συνθήκες πολυθρησκευτικής συνύπαρξης

- Άνοιγμα της σχολικής κοινότητας στην τοπική κοινωνία

5^ο Στάδιο – Τα βασικά χαρακτηριστικά του διαθρησκειακού διαλόγου των κοινοτήτων. Παρελθόν - Παρόν - Προοπτικές

- Παρουσίαση συνεντεύξεων
- Δημοσίευση στο Ιστολόγιο
- Συζήτηση στην ολομέλεια
- Ανάδειξη των βασικών στοιχείων του διαθρησκειακού διαλόγου των κοινοτήτων
- Προσθήκη υλικού με θέμα το οικουμενικό και ανθρωπιστικό πνεύμα των θρησκειών

6^ο Στάδιο – Η αποτύπωση της πολυθρησκευτικής συνύπαρξης

- Συγγραφή κοινού κειμένου από όλες τις ομάδες
- Αποτύπωση της πολυθρησκευτικής συνύπαρξης
- Παραγωγή video
- Δημοσίευση στο Ιστολόγιο
- Αξιολόγηση Προγράμματος

7^ο Στάδιο – Εκπαιδευτική εκδρομή

- Οργάνωση εκπαιδευτικής εκδρομής στα θρησκευτικά μνημεία
- Οι μαθητές/τριες σε ρόλο ξεναγού
- Παρουσίαση του διαθρησκειακού διαλόγου της ζωής

Συμπεράσματα

Οι πολυθρησκευτικές κοινωνίες και τα μνημεία τους μέσα από συγκεκριμένες διδακτικές δράσεις στο σχολείο δίδουν τη δυνατότητα οι μαθητές/τριες να:

- Γνωρίσουν τη σημασία διαθρησκευτικού διαλόγου των κοινοτήτων ή της «ζωής»
- Αναγνωρίσουν τις οικουμενικές αξίες όλων των θρησκειών
- Ενδιαφερθούν για τον τοπικό πολιτισμό και τις ιδιαίτερα καλλιτεχνικά επιτεύγματά του
- Κατανοήσουν τις προϋποθέσεις για την αρμονική συνύπαρξη και τη θρησκευτική συμφιλίωση
- Καλλιεργήσουν τις αρετές του αλληλοσεβασμού και της έμπρακτης αλληλεγγύης
- Εμπνευστούν για γόνιμες και δημιουργικές συνθέσεις συνθέσεις στη ζωής τους

Σας ευχαριστώ πολύ!

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Γιαννουλάτου Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας (2000), *Παγκοσμότητα και Ορθοδοξία*, Αθήνα: Εκδόσεις Ακρίτας, σσ. 62.
- Γιαννουλάτου Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας (2004), *Ίχνη από την αναζήτηση του Υπερβατικού. Συλλογή θρησκευολογικών μελετημάτων*, Αθήνα: Εκδόσεις Ακρίτας, σσ. 27-55 και 409-430.
- Γιαννουλάτου Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας (2006), *Ισλάμ. Θρησκευολογική επισκόπηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Ακρίτας, σσ. 399-404.
- Γιαννουλάτου Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας (2013), *Η λησμονημένη εντολή Πορευθέντες... Από το λήθαργο στην αφύπνιση*, Αθήνα: Εκδόσεις Αποστολική Διακονία, σσ. 399-404 και 260-261.
- Γιαννουλάτου Αναστασίου Αρχιεπισκόπου Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας (2015), *Συνύπαρξη: Ειρήνη, φύση, φτώχεια, τρομοκρατία, αξίες. Θρησκευολογική θεώρηση*, Αθήνα: Εκδόσεις Αρμός, σ. 85 και 163.
- Γιανναρά Χρ. (1999), *Ορθοδοξία και Δύση στη Νέωτερη Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδόσεις Δόμος, σσ. 21-42.
- Εγκύκλιος Αγίας και Μεγάλης Συνόδου (2016), Ανακτήθηκε στις 10 Μαΐου 2017 από τη διεύθυνση <https://www.holycouncil.org/-/encyclical-holy-council> .
- Ellade M. & Coyliano Ioan. (2016), *Λεξικό των Θρησκειών*, μτφρ. Ευαγ. Γαζή, Αθήνα: Εκδόσεις Το ΒΗΜΑ, σσ. 27-55 και 409-430.
- *Καινή Διαθήκη* (1989), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικής βιβλικής Εταιρείας.
- Καραμούζη Π. (2007), *Πολιτισμός και Διαθρησκειακή Αγωγή*, Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, σ. 60-62.
- *Κοράνιο* (2006), μτφρ. Γ. Πεντάκη, Αθήνα: Εκδόσεις Κάκτος.
- Κούκουρα Δ. (2009), *Το μήνυμα του Ευαγγελίου*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Πουρναρά, σσ. 149-163.
- Ματσαγγούρα, Η. (2007). *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας. Στρατηγικές Διδασκαλίας. Η Κριτική Σκέψη στη Διδακτική Πράξη*, Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Ματσούκα Ν. (1997), *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Γ'*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Πουρναρά, σ. 47.
- Ματσούκα Ν. (2002), *Ιστορία της Φιλοσοφίας*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Πουρναρά, σσ. 737-745.
- Ματσούκα Ν. (2005), *Οικουμενική Θεολογία*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Πουρναρά, σσ. 329-358 και 16-17.
- Μήνυμα Αγίας και Μεγάλης Συνόδου (2016), Ανακτήθηκε στις 10 Μαΐου 2017 από τη διεύθυνση https://www.holycouncil.org/official-documents/-/asset_publisher/VA0WE2pZ4Y0I/content/message?_101_INSTANCE_VA0WE2pZ4Y0I_languageId=el_GR
- Μητροπούλου Βασ. (2014), *Εκπαιδευτικές τεχνολογίες στο σύγχρονο σχολείο*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ostrakon Publishing, σελ. 17-35.
- Μητροπούλου Βασ. (2015), *Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών στη διδακτική του μαθήματος των θρησκευτικών*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ostrakon Publishing, Θεσσαλονίκη 2015, σ. 53-55.
- Παπαχριστοδοπούλου Χρ. (1972), *Ιστορία της Ρόδου. Από τους προϊστορικούς χρόνους έως την ενσωμάτωση της Δωδεκανήσου*, Αθήνα: Εκδόσεις Στέγης Τεχνών και Γραμμάτων Δωδεκανήσου.
- Τσιφρέβελου Ν. (2014), *Η αποστολή των χριστιανών στην οικουμένη και η μαρτυρία της αγάπης του Τριαδικού Θεού, στο περιοδικό Πάντα τα Έθνη*, Αθήνα: Εκδόσεις Αποστολικής Διακονίας τη Εκκλησίας της Ελλάδας, σσ. 3-7.
- Τσιφρέβελου Ν. (2015), *Θεολογική θεμελίωση της Ορθόδοξης μαρτυρίας. Σπουδή στο έργο του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας Αναστασίου*, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ostrakon Publishing, σσ. 143-149 και 188-201.
- Τσιφρέβελου Ν. (2017), *Η ίδρυση Χριστιανικών Εκκλησιών σε ποικίλα πολιτισμικά περιβάλλοντα. Τρόποι μετάδοσης του μηνύματος του Ευαγγελίου στην ορθόδοξη θεολογική παράδοση και το έργο του Αρχιεπισκόπου Αλβανίας Αναστασίου*, περιοδικό *Συμβολή*, Εκδόσεις: Ιεράς Μητροπόλεως Κυρηνείας, ανακτήθηκε στις 10 Μαΐου 2017 από τη διεύθυνση http://www.m-kyrenia.org/periodiko/electronic_issue_parts/%CE%9D%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BB%CE%B1%CE%BF%CE%82_%CE%A4%CF%83%CE%B9%CF%B1%CE%AD%CE%B2%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CE%82.html
- Φεσάκη, Γ. και Δημητρακοπούλου Α., (2009). Μοντέλα σχεδιασμού μαθησιακών δραστηριοτήτων που αξιοποιούν ΤΠΕ: Κριτική επισκόπηση. Στον τόμο Κοντάκος Α., & Καλαβάσης, Φ. (Επιμ.), *Θέματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού* (3^{ος} том.). Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός, σσ. 311-341.